

Formativno vrednovanje

**Nensi Araminčić, mag.med.lab.diagn.,
savjetnica**

**Medicinska škola u Rijeci
siječanj 2022.**

Sadržaj prezentacije

- Ova prezentacija uključuje:
  1. definiciju i značaj formativnog vrednovanja
  2. vrednovanje za učenje
  3. vrednovanje kao učenje
  4. usporedbu formativnog i sumativnog vrednovanja.

Načela kvalitetnog vrednovanja

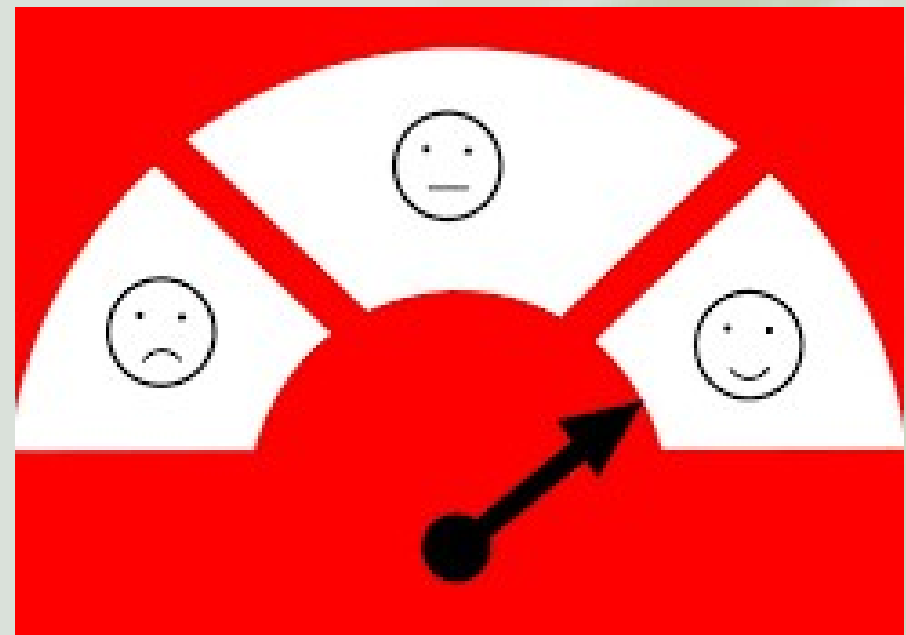
Prema *British Council*, 2019. ključna načela kvalitetnoga vrednovanja o kojima nastavnika mora promišljati pri planiranju vrednovanju su:

1. praktičnost
2. valjanost
3. pouzdanost
4. pravednost
5. jasnoća
6. poticajnost.

Formativno vrednovanje

- **Vrednovanje za učenje i vrednovanje kao učenje** predstavljaju formativno vrednovanje koje ne rezultira ocjenom, već kvalitativnom povratnom informacijom koja služi učeniku, nastavniku i roditelju. Učeniku te informacije koriste da bi poboljšao svoje učenje, nastavniku koriste kako bi unaprijedio metode poučavanja, a roditeljima u postizanju odgojnih ciljeva.
- Formativno vrednovanje odvija se tijekom učenja i poučavanja.

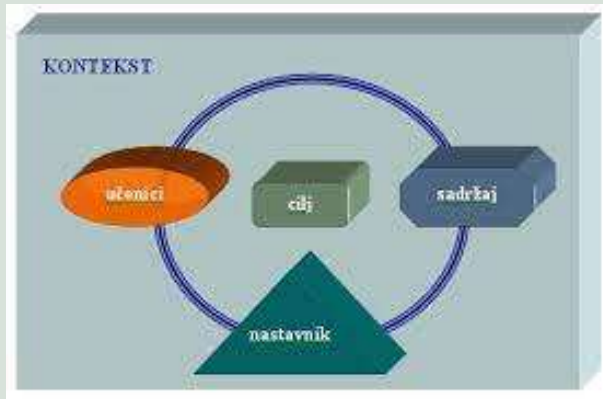

Svrha formativnog vrednovanja

Da bi formativno vrednovanje ispunilo svoju svrhu i pozitivno utjecalo na proces učenja, potrebno je da:

1. nastavnik pruža kvalitetnu povratnu informaciju učenicima
2. učenik kvalitetno vrednuje vlastiti rad
3. učenik kvalitetno vrednuje rad drugih učenika.

Cilj formativnog vrednovanja

Cilj formativnog vrednovanja je poboljšati naučeno.

Metode formativnog vrednovanja

Aktivnosti učenika u formativnom vrednovanju

- Kvizovi
- Poster, plakati, prezentacije
- Domaće zadaće, radni listići
- Izlazne kartice
- Kratke pisane provjere znanja
- Praktični radovi
- Igre za učenje
- Pitanja i odgovori
- Stripovi
- Rubrike
- Projekti
- Učenička mapa ili portfolio
- Lista za procjenu i samoprocjenu
- Razgovor s nastavnikom

PRISTUP	VREDNOVANJE ZA UČENJE
TKO?	nastavnik
KADA?	tijekom učenja i poučavanja
KAKO?	različite formativne metode poput izlaznih kartica, promatranja
ZAŠTO?	omogućuje unapređenje učenja i poučavanja
KOME?	učenicima, roditeljima, nastavnicima

Vrednovanje za učenje

Vrednovanje za učenje temelji se na povratnoj informaciji učeniku i razmjeni iskustava o procesima učenja te usvojenosti znanja, vještina i stavova u odnosu na definirana očekivanja.

Obuhvaća: provjeru razumijevanja i učenikova napredovanja pomoću pripremljenih pitanja, vođenje individualnih, savjetodavnih i reflektivnih razgovora s učenicima, predstavljanje učeničkih radova i projekata, opažanja učeničkih aktivnosti i ponašanja tijekom učenja i poučavanja te uvid u učeničke mape koje obuhvaćaju učeničke radove prikupljene tijekom dužega razdoblja.

VREDNOVANJE KAO UČENJE

učenici

tijekom učenja i poučavanja

različite formativne metode
samovrednovanja

omogućuje razvoj
samoreguliranog pristupa

učenicima

Vrednovanje kao učenje

Vrednovanje kao učenje pristup je vrednovanju koji potiče učenika na samopraćenje, samorefleksiju i samovrednovanje učenja s obzirom na ciljeve postavljene na početku nastavnog procesa. Uključuje i vršnjačko vrednovanje. Samovrednovanje provodi sam učenik, a vršnjačko vrednovanje provode učenici međusobno vrednujući rad drugih učenika.

Svrha vrednovanja kao učenja je razvoj učenikove samostalnosti i preuzimanje odgovornosti za vlastito učenje.

Osnovni oblici vrednovanja su: vođenje individualnih, savjetodavnih i refleksivnih razgovora s učenicima, korištenje popisa za samoprocjenu znanja i vještina te lista za procjenu suradničkoga učenja, korištenje upitnika, tablica i ljestvica procjene.

Samovrednovanje i vršnjačko vrednovanje

- **Samovrednovanje** - učenikova sposobnost stvaranja realne procjene vlastitih postignuća.
- Najveća dobrobit samovrednovanja i vršnjačkog vrednovanja je sposobnost procjenjivanja svoga znanja te osvješčivanje loših obrazaca ponašanja i navika u učenju.

The infographic is a grid of educational resources. At the top left is a blue box labeled 'VREDNOVANJE ZA UČENJE'. Below it is a cartoon of a boy thinking at a desk, labeled 'SAMOVREDNOVANJE'. To the right is a group of five diverse children, labeled 'VRŠNJAČKO VREDNOVANJE'. In the middle left is a 3D orange figure holding a sign that says 'Information', labeled 'KONZULTACIJE KOD UČITELJA'. In the middle center is a ladder icon, labeled 'IZLAZNE KARTICE'. To the right of the ladder is an open book with a mouse, labeled 'DNEVNICI UČENJA'. Below the ladder is a yellow box with an arrow pointing to the 'IZLAZNE KARTICE' section, containing the text 'Bookwidget, Izlazna kartica, 1. r. Radosna vijest'. At the bottom right are links for 'LJESTVICE PROCJENE, RUBRIKE' with sources: 'Annenberg', 'Learner Rubric Builder', and 'ForAllRubrics'. At the very bottom right is the logo 'SKOLA ZA ŽIVOT'.

VREDNOVANJE ZA UČENJE

SAMOVREDNOVANJE

VRŠNJAČKO VREDNOVANJE

Information

KONZULTACIJE KOD UČITELJA

IZLAZNE KARTICE

LJESTVICE PROCJENE, RUBRIKE

DNEVNICI UČENJA

Bookwidget, Izlazna kartica, 1. r. Radosna vijest

Annenberg
Learner Rubric
Builder
ForAllRubrics

SKOLA
ZA ŽIVOT

Tri pristupa vrednovanju

Vrednovanje kao i za učenje (formativno vrednovanje)	Vrednovanje kao i za učenje, vrednovanje naučenog (formativno i sumativno)	Vrednovanje naučenog (sumativno vrednovanje)
-diskusije u virtualnom okruženju	-esej s temom koja povezuje vlastito iskustvo s naučenim -umna mapa	-esej sa zadanom temom, formatom i ciljem
-jednominutni sažetak nastave, videolekcije ili teksta iz udžbenika -pisanje bloga	-samovrednovanje i vršnjačko (istorazinsko vrednovanje) pomoću zadanih kriterija -prikupljanje vjerodostojnih izvora za zadanu temu kao pomoć kod učenja	-portfolio -istraživački rad (samostalno istraživanje literature) sa zadanom temom -prezentacija
-dijagnostički test	-zadaca kojoj je cilj uvježbati neke temeljne vještine	-individualizirani test koji se dobiva slučajnim izborom uz baze zadataka
-odgovori na kviz -igra koja podrazumijeva razumijevanje gradiva	-simulacija, modeliranje, kodiranje, programsko rješenje -edukativne igre -opis problema iz realnog svijeta koji se mogu riješiti pomoću obrađene teorije	-istraživački rad na temelju eksperimenta (virtualnog, temeljenog na simulaciji ili provedenog u „kućnim uvjetima“) -rješenje problemskog zadatka -projekt na kojem radi tim

PRISTUP	VREDNOVANJE ZA UČENJE	VREDNOVANJE KAO UČENJE	VREDNOVANJE NAUČENOG
TKO?	nastavnik	učenici	nastavnici
KADA?	tijekom učenja i poučavanja	tijekom učenja i poučavanja	nakon učenja i poučavanja
KAKO?	različite formativne metode poput izlaznih kartica, promatranja	različite formativne metode samovrednovanja	različite sumativne metode poput pisanih i usmenih provjera, praktičnih radova
ZAŠTO?	omogućuje unapređenje učenja i poučavanja	omogućuje razvoj samoreguliranog pristupa	daje procjenu postignute razine
KOME?	učenicima, roditeljima, nastavnicima	učenicima	učenicima, roditeljima, nastavnicima, stručnim suradnicima..

Tri pristupa vrednovanju

- Nastavnik više nije jedini koji u nastavnom procesu provodi vrednovanje. U središtu nastavnog procesa je učenik.

Usporedba formativnog i sumativnog vrednovanja

TRADICIONALNO VREDNOVANJE

- ☞ Prevladava **SUMATIVNO VREDNOVANJE**
- ☞ procjenjivanje znanja na temelju **usmenih i pismenih provjera**
- ☞ **procjenjivanje ishoda** učenja/pučavanja
(provjera nakon obrade nastavne cjeline ili nakon dužeg vremenskog razdoblja)

FORMATIVNO VREDNOVANJE

- ☞ procjena **kvalitete procesa** učenja/pučavanja
- ☞ govori o **predznanju** (*inicijalne provjere*) ili **znanju tijekom** dijela poduke
- ☞ rezultat = polazna **osnova za INDIVIDUALIZIRANO** pučavanje

Sumativno vrednovanje:

Cilj je **ocijeniti učenika.**

Formativno vrednovanje:

Cilj je **poboljšanje procesa učenja.**

Kada formativno, a kada sumativno vrednovati

Prednost formativnog pred sumativnim vrednovanjem u planiranju nastavnog procesa

Zaključak

- **Formativno vrednovanje** doprinosi razvoju učenika kao kompetentne i samouvjerene osobe, učenik uči kritički promišljati o procesu učenja, uočava svoj napredak, prednosti i nedostatke svog načina i metoda učenja, te se uči samoregulaciji vlastitog procesa učenja.
- Svakako treba dati prednost formativnom vrednovanju!
- Povratne informacije dobivene formativnim vrednovanjem treba upisivati u bilješku o učeniku u e-dnevnik!

Ne zaboravimo!

- Vrednovanje treba provoditi tako da se:
  1. uvažava, odnosno poštuje učenika
  2. potiče učenikovo samopouzdanje i njegov osjećaj napredovanja
  3. potiče učenika na aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu
  4. omogućuje učeniku da se sam javlja za usmenu provjeru znanja
  5. osposobljava učenika za samoučenje, samoprocjenu svojega znanja i procjenu znanja drugih učenika iz razrednog odjela. (2.)

Literatura

1. Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi (Pročišćeni tekst, Narodne novine, br. 112/2010., 82/2019.)
2. S. Kadum-Bošnjak, D. Brajković. Praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje učenika u nastavi. Metodčki obzori 2(2007)2
3. Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Smjernice za vrednovanje procesa i ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda u osnovnoškolskome i srednjoškolskome odgoju i obrazovanju. Zagreb, prosinac 2019.